

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 335/04-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. februára 2005 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Juraja Babjaka a Eduarda Báránaya prerokoval sťažnosť Anny Pavúkovej, Ž. n. H., Mariána Pavúka, Ž. n. H., Ing. Branislava Pavúka, Ch., Spojené štáty americké, a Ing. arch. Juraja Pavúka, B., zastúpených advokátom JUDr. M. V., Z., ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Nitra v konaní sp. zn. 7 C 265/00 (v súčasnosti sp. zn. 8 Ro 135/04), a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Anny Pavúkovej, Mariána Pavúka, Ing. Branislava Pavúka a Ing. arch. Juraja Pavúka na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 7 C 265/00 (v súčasnosti sp. zn. 8 Ro 135/04) p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Nitra p r i k a z u j e v konaní sp. zn. 7 C 265/00 (v súčasnosti sp. zn. 8 Ro 135/04) konať bez zbytočných prietáhov.

3. Anne Pavúkovej priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Nitra p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Mariánovi Pavúkovi priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Nitra p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Ing. Branislavovi Pavúkovi priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Nitra p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

6. Ing. arch. Jurajovi Pavúkovi priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Nitra p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

7. Okresný súd Nitra je p o v i n n ý nahradiť Anne Pavúkovej, Mariánovi Pavúkovi, Ing. Branislavovi Pavúkovi a Ing. arch. Jurajovi Pavúkovi trovy právneho zastúpenia v sume 30 110 Sk (slovom tridsaťtisícstodesať slovenských korún) na bankový účet ich právneho zástupcu JUDr. M. V. do pätnástich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

8. Sťažnosti Anny Pavúkovej, Mariána Pavúka, Ing. Branislava Pavúka a Ing. arch. Juraja Pavúka vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. októbra 2004 doručená sťažnosť Anny Pavúkovej, Ž. n. H. (ďalej aj „sťažovateľka v 1. rade“),

Mariána Pavúka, Ž. n. H., Ing. Branislava Pavúka, Ch., Spojené štáty americké (ďalej aj „sťažovateľ v 3. rade“), a Ing. arch. Juraja Pavúka, B. (všetci ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. M. V., Z., ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Okresným súdom Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 7 C 265/00 (v súčasnosti sp. zn. 8 Ro 135/04).

Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 335/04-10 z 3. novembra 2004 prijal sťažnosť sťažovateľov na ďalšie konanie.

Predsedníčka okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu, ktorá jej bola doručená 6. decembra 2004, vyjadrila, že okresný súd netrvá na verejnom pojednávaní pred ústavným súdom. Právny zástupca sťažovateľov vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 27. decembra 2004 oznámil, že netrvá na verejnom pojednávaní pred ústavným súdom.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd využil možnosť postupu podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania, pretože vzhľadom na charakter posudzovanej veci, v ktorej je rozhodujúci prehľad spisu, nemožno od ústneho pojednávania očakávať ďalšie objasnenie veci.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti uviedli, že 23. októbra 2000 podali prostredníctvom právneho zástupcu okresnému súdu návrh na začatie konania vo veci úhrady sumy 208 455,25 Sk s príslušenstvom z dôvodu nájomného proti spoločnosti UNIVEX Sk, s. r. o. (ďalej len „odporca“). Okresný súd listom z 29. novembra 2000 sťažovateľom oznámil, že v zmysle ustanovenia § 105 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku s poukazom na ustanovenie § 88 ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku vec postupuje Okresnému súdu Bratislava I.

Okresný súd Bratislava I s postúpením veci nesúhlasil, preto predložil vec na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Najvyšší súd uznesením sp. zn. Ndc 216/01 z 30. mája 2001 rozhodol, že „... na prejednanie veci, pôvodne vedenej na Okresnom súde v Nitre pod sp. zn. 7 C 265/00 a teraz na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 10 C 182/00 je miestne príslušný Okresný súd v Nitre“. Predmetné uznesenie bolo právnenému zástupcovi sťažovateľov doručené 23. januára 2003.

Právny zástupca sťažovateľov požiadal listom z 18. novembra 2002 okresný súd o nariadenie termínu pojednávania a meritórne rozhodnutie vo veci. Okresný súd listom zo 6. decembra 2002 oznámil, že vec bola 29. novembra 2000 postúpená Okresnému súdu Bratislava I a z uvedeného dôvodu nebol vo veci nariadený termín pojednávania.

Okresný súd podľa tvrdenia sťažovateľov v rozpore s uznesením najvyššieho súdu predmetnú vec opätovne postúpil, a to „Okresnému súdu Košice“, pričom túto skutočnosť oznámil sťažovateľom v liste zo 17. júla 2003. Sťažovatelia podali listom z 26. januára 2004 sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 17 a nasl. zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov. Vzhľadom na skutočnosť, že okresný súd na predmetnú sťažnosť v zákonnej lehote neodpovedal, sťažovatelia požiadali 31. marca 2004 predsedu Krajského súdu v Nitre o prešetrenie sťažnosti. Okresný súd odpovedal na sťažnosť až listom z 15. apríla 2004 a Krajský súd v Nitre listom zo 4. mája 2004.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovatelia vo svojom návrhu výroku rozhodnutia (petite) žiadajú, aby ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní okresného súdu sp. zn. 7 C 265/00 a prikázal okresnému súdu konať v uvedenej veci bez prietahov. Zároveň sťažovatelia žiadajú primerané finančné zadostučinenie spoločne v sume 1 000 000 Sk (pre každého zo sťažovateľov v sume 250 000 Sk).

Ústavný súd výzvou z 2. decembra 2004 požiadal predsedníčku okresného súdu, aby sa v zmysle ustanovenia § 29 ods. 6 zákona o ústavnom súde vyjadrila k sťažnosti sťažovateľov. Predsedníčka okresného súdu vo svojej odpovedi z 29. decembra 2004 uviedla prehľad úkonov vykonaných v predmetnej veci a vyjadrila sa, že predmetný spis bol okresnému súdu vrátený po rozhodnutí najvyššieho súdu Okresným súdom Bratislava I 21. mája 2003 a bola mu pridelená spisová značka 18 C 94/03. Následne po zistení, že „... na konanie je príslušný Okresný súd Košice, bola vec 24. júla 2003 postúpená tomuto súdu“.

Predsedníčka zároveň vo svojom vyjadrení uviedla, že „... spis sa u nás od 24. júla 2003 nenachádza a preto ho ani nemôžeme predložiť k nahliadnutiu“.

Podľa úradného záznamu ústavného súdu č. k. III. ÚS 335/04-20 z 12. januára 2005 bolo zistené, že predmetný spis bol Okresným súdom Košice I vrátený okresnému súdu 14. septembra 2004 z dôvodu miestnej nepríslušnosti, o ktorej už predtým rozhodol najvyšší súd tak, že vec prikázal okresnému súdu. Posudzovanému spisu bola po vrátení okresnému súdu pridelená spisová značka 8 Ro 135/04.

Ústavný súd výzvou zo 17. januára 2005 oznámil uvedenú skutočnosť predsedníčke okresného súdu a požiadal ju o doplňujúce vyjadrenie k predmetnej veci. Predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení zo 7. februára 2005 uviedla, že „Zrejme preto, že NS SR riešil spor o miestnu príslušnosť medzi OS v Nitre a OS v Bratislave vzniknutý z iného dôvodu (§ 88 ods. 1 písm. h) OSP) a to ešte v roku 2001, sudkyňa Mgr. I. H., ktorej bol spis pridelený v roku 2003, rozhodnutie NS SR č. k. Ndc 216/01 z 30. mája 2001 opomenula“.

Predsedníčka okresného súdu sa zároveň vyjadrila, že predmetný spis sa na okresnom súde nachádzal celkovo len 7 mesiacov, a dodala, že „Domnievam sa, že za prípadné prietahy nemôže byť zodpovedný OS v Nitre iba preto, že sudcovia aplikovali pri posúdení miestnej príslušnosti svoj právny názor“. V stanovisku zároveň poukázala na skutočnosť, že aj sťažovatelia prispeli k zbytočným prietahom v konaní, a to tým, že neuhradili včas súdny

poplatok a vzniesli námietku miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Košice I až po 12 mesiacoch odo dňa, keď sa dozvedeli o postúpení spisu tomuto súdu.

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti sťažovateľov, stanoviska predsedníčky okresného súdu a najmä podrobného preštudovania spisu okresného súdu sp. zn. 7 C 265/00 (v súčasnosti 8 Ro 135/04) zistil nasledovný priebeh a stav konania.

Sťažovatelia doručili okresnému súdu 22. novembra 2000 žalobu s prílohami o úhradu sumy 208 455,20 Sk s príslušenstvom proti odporcovi. Okresný súd prípisom z 29. novembra 2000 postúpil predmetnú vec Okresnému súdu Bratislava I „... v zmysle § 105 ods. 2 s poukazom na § 88 ods. 1 písm. b) ...“ Občianskeho súdneho poriadku (č. 1. 13 spisu), kde mu bola pridelená spisová značka 10 C 182/00.

Okresný súd Bratislava I z dôvodu nesúhlasu s postúpením veci na ďalšie konanie vydal 23. februára 2001 pokyn na doručenie spisu najvyššiemu súdu, aby rozhodol o miestnej príslušnosti v zmysle ustanovenia § 105 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku. Najvyšší súd uznesením sp. zn. Ndc 216/01 z 30. mája 2001 rozhodol, že na prejednanie posudzovanej veci „je miestne príslušný Okresný súd v Nitre“. Predmetný spis bol Okresnému súdu Bratislava I vrátený 8. júna 2001.

Okresný súd Bratislava I vydal 18. júla 2001 pokyn na doručenie predmetného uznesenia účastníkom konania a 24. júla 2002 pokyn na opätovné doručenie uznesenia odporcovi s tým, že po jeho doručení odporcovi je potrebné spis odstúpiť okresnému súdu. Predmetné uznesenie, ktoré nebolo odporcovi doručené, bolo Okresnému súdu Bratislava I vrátené 13. septembra 2002. Okresný súd Bratislava I vydal 8. januára 2003 pokyn na doručenie uznesenia najvyššieho súdu právnomu zástupcovi sťažovateľov.

Okresný súd vydal 26. mája 2003 pokyn na doručenie posudzovaného spisu „... sudcovi vybavujúcemu senát 7 C.“ (č. 1. 18 spisu) a 27. mája 2003 nariadil termín

pojednávania na 14. júl 2003 (č. 1. 19 spisu – predmetnému spisu je pridelená spisová značka 18 C 94/03). Okresný súd prípisom z 27. mája 2003 vyzval právneho zástupcu sťažovateľov na úhradu súdneho poplatku v lehote 5 dní. Na pojednávaní 14. júla 2003 boli neprítomní všetci účastníci konania, pričom u právneho zástupcu sťažovateľov nebolo vykázané doručenie predvolania na pojednávanie z dôvodu jeho úmrtia a „... odporca nemá doručenie predvolania riadne vykázané“. Pojednávanie bolo uznesením odročené na neurčito s tým, že bude vyžiadaný výpis z obchodného registra týkajúci sa odporcu.

Okresný súd vydal 17. júla 2003 pokyn na postúpenie posudzovaného spisu „Okresnému súdu Košice“ ako súdu „... miestne príslušnému podľa § 105 ods. 2 O. s. p. s poukazom na § 85 ods. 2 O. s. p.“ Predmetný spis bol Okresnému súdu Košice I doručený 30. júla 2003, kde mu bola pridelená spisová značka 23 C 111/03.

Okresný súd Košice I vydal 23. októbra 2003 pokyn na doručenie výzvy sťažovateľom na úhradu súdneho poplatku v lehote 15 dní. Podľa úradného záznamu Okresného súdu Košice I z 26. januára 2004 bolo zistené, že sťažovatelia neuhradili súdny poplatok. Okresný súd vydal 18. februára 2004 pokyn na doručenie výzvy sťažovateľke v 1. rade, aby v lehote 5 dní oznámila súdu skutočnosti týkajúce sa posudzovaného konania. Právny zástupca sťažovateľa v 3. rade doručil 6. apríla 2004 Okresnému súdu Košice I odpoveď na prípis.

Podľa úradného záznamu Okresného súdu Košice I z 23. apríla 2004 bolo zistené, že sťažovatelia neuhradili súdny poplatok. Okresný súd Košice I vydal 29. apríla 2004 pokyn na uloženie posudzovaného spisu na lehotu 30 dní z dôvodu predloženia splnomocnenia sťažovateľa v 3. rade na zastupovanie v konaní pre povereného advokáta. Predmetné splnomocnenie bolo Okresnému súdu Košice I doručené 12. júla 2004.

Právny zástupca sťažovateľa v 3. rade doručil 12. júla 2004 Okresnému súdu Košice I námietku miestnej príslušnosti uvedeného súdu. Okresný súd Košice I prípisom z 20. augusta 2004 vyslovil nesúhlas s postúpením veci na ďalšie konanie a požiadal najvyšší súd o rozhodnutie. Najvyšší súd v oznámení sp. zn. 2 Ndc 170/2004 z 2. septembra

2004 vrátil spis Okresnému súdu Košice I z dôvodu skoršieho rozhodnutia o miestnej príslušnosti (uznesením sp. zn. 2 Ndc 216/01 z 30. mája 2001) s tým, že „... *k jej zmene môže dôjsť len postupom podľa § 12 O. s. p.*“ Zároveň najvyšší súd v predmetnom oznámení uviedol, že „*Okresný súd v Nitre uvedené ustanovenia pominul, preto mu spis treba vrátiť*“ (č. 1. 43 spisu).

Okresný súd Košice I vydal 10. septembra 2004 pokyn na vrátenie posudzovaného spisu okresnému súdu v zmysle uvedeného pokynu najvyššieho súdu. Spis bol okresnému súdu doručený 20. septembra 2004. Okresný súd výzvou č. k. 8 Ro 135/2004-47 zo 6. októbra 2004 požiadal sťažovateľov o uhradenie súdneho poplatku v lehote 15 dní. Okresný súd vydal 12. novembra 2004 pokyn na doručenie výzvy sťažovateľke v 1. rade, aby oznámila, či je spolu s ostatnými sťažovateľmi v predmetnom konaní zastúpená právnym zástupcom. Podľa pokynu okresného súdu z 2. februára 2005 mal byť posudzovaný spis predložený zákonnému sudcovi podľa rozvrhu práce okresného súdu. Uvedeným záznamom (č. 1. 52) posudzovaný spis končí.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Len prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby neodstráni a nemôže odstrániť.

Až právoplatným rozhodnutím, bez ohľadu na to, či vyznie v prospech alebo neprospech účastníka, sa vytvára právna istota. Preto na naplnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby všeobecný súd iba o veci konal a nerozhodol ju s účinkami právoplatnosti a prípadne vykonateľnosti svojho meritórneho rozhodnutia.

Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa naplní, ako to konštantne ústavný súd vo svojich rozhodnutiach uvádza, až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 26/95, I. ÚS 10/98, I. ÚS 89/99 a ďalšie).

Sťažovatelia využili právny prostriedok, ktorého uplatnenie sa vyžaduje pred podaním návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, a podali 26. januára 2004 okresnému súdu sťažnosť na prietahy. Podpredsedníčka okresného súdu vo svojej odpovedi z 15. apríla 2004 uviedla, že okresný súd nebol v uvedenej veci nečinný a vo veci postupoval plynule a bez prietáhov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníkov súdneho konania a postup samotného súdu.

Pokiaľ ide o kritérium „právna a faktická zložitosť veci“, ústavný súd nehodnotí predmetné konanie z uvedeného hľadiska, pretože od doručenia návrhu okresnému súdu 22. novembra 2000 nebol v tomto konaní uskutočnený okresným súdom ani jeden úkon týkajúci sa samotného predmetu konania, bola zaslaná len výzva na úhradu súdneho poplatku v súvislosti s podaním návrhu na začatie konania, preto vzniknuté zbytočné prietahy v predmetnom konaní nie je možné pripísať na vrub skutkovej alebo právnej zložitosti prejednávanej veci.

Ústavný súd zároveň neprihliadal pri posudzovaní, či v danom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, len na obdobie, keď bola veci pridelená spisová značka 7 C 265/00, z dôvodu, že pridelenie spisovej značky návrhu na začatie konania okresným súdom je len administratívnym úkonom, pretože v okolnostiach daného prípadu ide o totožnosť veci danú predmetom a účastníkmi konania. Z uvedeného dôvodu bolo predmetné konanie posudzované z hľadiska zbytočných priet'ahov aj v období, keď boli spisu na okresnom súde pridelené spisové značky 18 C 94/03 a 8 Ro 135/04 (okrem pôvodnej spisovej značky 7 C 265/00).

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd v predmetnom konaní nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by sťažovatelia prispeli k priet'ahom v konaní.

Tretím hodnotiacim kritériom, ktorým ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku postupu okresného súdu došlo k porušeniu vyššie uvedeného práva, ústavný súd zistil, že tomu tak je, a to bez existencie zákonnej prekážky (napr. rozhodnutie II. ÚS 3/00).

Ústavný súd z prehľadu úkonov vykonaných okresným súdom v tejto veci zistil, že v posudzovanom konaní vznikli zbytočné priet'ahy od 17. júla 2003, keď bol predmetný spis zaslaný Okresnému súdu Košice I, do 6. októbra 2004, keď boli sťažovatelia okresným súdom vyzvaní na úhradu súdneho poplatku (14,5 mesiacov). Ústavný súd pokladá za neakceptovateľné, aby sa 4,5 roka konalo o miestnej príslušnosti, a preto zvlášť prísne posudzoval efektívnosť konania okresného súdu. Zvlášť neúnosné je postúpenie veci inému súdu po rozhodnutí najvyššieho súdu o miestnej príslušnosti.

Predsedička okresného súdu v stanovisku z 29. decembra 2004 uviedla prehľad úkonov vykonaných v predmetnej veci a vyjadrila sa, že predmetný spis bol okresnému

súdu vrátený po rozhodnutí najvyššieho súdu Okresným súdom Bratislava I dňa 21. mája 2003 a bola mu pridelená spisová značka 18 C 94/03. Následne po zistení, že „... na konanie je príslušný Okresný súd Košice, bola vec 24. júla 2003 postúpená tomuto súdu“.

Predsedníčka okresného súdu ďalej v doplňujúcom vyjadrení zo 7. februára 2005 uviedla, že „Zrejme preto, že NS SR riešil spor o miestnu príslušnosť medzi OS v Nitre a OS v Bratislave vzniknutý z iného dôvodu (§ 88 ods. 1 písm. h) OSP) a to ešte v roku 2001, sudkyňa Mgr. I. H., ktorej bol spis pridelený v roku 2003, rozhodnutie NS SR č. k. Ndc 216/01 z 30. mája 2001 opomenula“.

Predsedníčka okresného súdu sa zároveň vyjadrila, že predmetný spis sa na okresnom súde nachádzal celkovo len 7 mesiacov a dodala, že „Domnievam sa, že za prípadné prietahy nemôže byť zodpovedný OS v Nitre iba preto, že sudcovia aplikovali pri posúdení miestnej príslušnosti svoj právny názor“. V stanovisku poukázala na skutočnosť, že aj sťažovatelia prispeli k zbytočným prietahom v konaní, a to tým, že neuhradili včas súdny poplatok a vzniesli námietku miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Košice I až po 12 mesiacoch odo dňa, kedy sa dozvedeli o postúpení spisu tomuto súdu.

Ústavný súd považuje argumentáciu okresného súdu v okolnostiach daného prípadu za účelovú, pretože v zmysle ustanovenia § 105 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku bol po uznesení najvyššieho súdu sp. zn. Ndc 216/ 01 z 30. mája 2001 okresný súd miestne príslušný v uvedenej veci konať. Ústavný súd zároveň obdobie od vydania predmetného uznesenia najvyššieho súdu 30. mája 2001 do 26. mája 2003, keď bol posudzovaný spis doručený okresnému súdu, nepripisuje na ťarchu okresného súdu, pretože v tomto čase sa spis nachádzal na Okresnom súde Bratislava I.

Ústavný súd s prihliadnutím aj na ustanovenie § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku postup okresného súdu v predmetnej veci vyhodnotil ako konanie, v ktorom došlo k zbytočným prietahom zo strany okresného súdu v celkovej dĺžke 14,5 mesiacov (t. j. obdobie od 17. júla 2003 do 6. októbra 2004).

Právo zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy sa realizuje takým konaním všeobecných súdov, ktoré plynule smeruje k odstráneniu právnej neistoty osoby, ktorá sa obrátila na súd v konkrétnej veci (napr. rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 40/97).

Na základe týchto dôvodov ústavný súd dospel k názoru, že bolo porušené základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, tak ako im ho zaručuje čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s ustanovením § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak porušenie základných práv a slobôd vzniklo nečinnosťou, môže ústavný súd prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

IV.

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení práva sťažovateľov, zaoberal sa aj ich žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“.

V konkrétnych okolnostiach danej veci vidí ústavný súd nemajetkovú ujmu sťažovateľov najmä v okolnosti, keď v období takmer 4,5 rokov od podania ich žaloby sa konalo len o miestnej príslušnosti súdu, pričom táto situácia vyvoláva u sťažovateľov pocit trvalej neistoty a pochybností týkajúcich sa uplatniteľnosti ich finančného nároku. Ústavný súd preto považoval za primerané finančné zadosťučinenie sumu 20 000 Sk pre každého zo sťažovateľov.

Pri stanovení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu, preto ústavný súd žiadosti sťažovateľov o primerané finančné zadosťučinenie vo zvyšnej časti nevyhoviel a priznanú sumu považoval za primeranú aj s prihliadnutím na dĺžku zbytočných prietahov v posudzovanom konaní a nezákonné postúpenie veci inému súdu po rozhodnutí najvyššieho súdu o miestnej príslušnosti.

V súlade s ustanovením § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom uhrádza účastník zo svojho. Na základe ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorý v odôvodnených prípadoch umožňuje ústavnému súdu podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy, ústavný súd priznal sťažovateľom náhradu trov právneho zastúpenia, pretože ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľov bolo porušené, a teda mali vo veci úspech.

Podľa ustanovenia § 20 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) účinnej od 1. januára 2005 patrí advokátovi za úkony právnych služieb vykonané pred dňom nadobudnutia účinnosti tejto vyhlášky odmena podľa doterajších predpisov.

Pri výške celkovej náhrady trov právneho zastúpenia ústavný súd preto vychádzal aj z ustanovenia § 13 ods. 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“), ktoré upravuje výšku odmeny za zastupovanie pred ústavným súdom a podľa ktorého ak predmet sporu nie je oceníteľný peniazmi, odmena za jeden úkon je jedna tretina výpočtového základu.

Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je oceníteľná peniazmi. V zmysle § 17 ods. 2 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. základná sadzba tarifnej odmeny sa zníži o 20 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní alebo obhajobe dvoch alebo viacerých osôb.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Vzhľadom na skutočnosť, že dva úkony právnej služby boli realizované v roku 2004, ústavný súd vychádzal pri týchto úkonoch z oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky, podľa ktorého za prvý polrok 2003 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 13 602 Sk.

Ústavný súd priznal náhradu trov za dva úkony právnej pomoci pre každého zo sťažovateľov, pričom hodnota jedného úkonu predstavuje po znížení podľa ustanovenia § 17 ods. 2 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. sumu 3 627,20 Sk (pričom 2 úkony právnej služby predstavujú sumu 7 254,40 Sk). S prihliadnutím na počet sťažovateľov tvorí odmena za 2 úkony právnej služby sumu 29 017,60 Sk (t. j. štyrikrát 7 254, 40 Sk).

Ústavný súd rozhodol aj o priznaní náhrady výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu podľa § 19 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. v spojení s ustanovením § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., t. j. osemkrát 136 Sk, teda spolu 1 088 Sk. Zároveň ústavný súd celkovú sumu odmeny za vykonané právne služby upravil podľa ustanovenia § 25 vyhlášky č. 163/2002 Z. z.

Podľa takto určených kritérií je správny výpočet trov v sume 30 110 Sk, ktoré ústavný súd zaviazal uhradiť právnomu zástupcovi sťažovateľov okresný súd.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. februára 2005